

MŪSU PASTOGĖ

XL IX Metai Australian Lithuanian Weekly Post Print Approved PP 255003/01774 Kaina - Price \$1 8.12.1997 Nr.48 (2556)

Lietuvos įvykių apžvalga

Keičiami valstybinių bankų vadovai

Paskutiniaisiais metais daug girdėjome apie privačių bankų machinacijas, pinigų perpumpavimus į privačių asmenų kišenes ir bankų likvidavimus. Valstybiniai bankai buvo mažiau paliesti. Juos vyriausybės vienokiu ar kitokiu būdu išgelbėdavo.

Neseniai buvo pakeista „Lietuvos taupomojo banko“ vadovybė, o šiomis dienomis sklido žinia, kad pakeista ir „Žemės ūkio banko“ valdyba. Tai staigmena ir bankininkų tarpe. Lapkričio 21 d. Lietuvos komercinių bankų asociacijos surengtoje spaudos konferencijoje buvo išsakyta daug kritikos valstybinių bankų adresu. Tačiau „Žemės ūkio banko“ valdybos pakeitimas buvo staigmena ne tik finansų analitikams, bet ir „Lietuvos bankui“.

Nuo pareigų buvo nušalintas anksčiau buvęs vyriausias Rinkimų komisijos pirmininkas, o dabar einąs banko valdybos pirm. pareigas, Vaclovas Litvinas. Atšaukta visa valdyba ir net kelių departamentų direktoriai. Naujuoju valdybos pirm. paskirtas Jonas Dieninis, einąs „Taupomojo banko“ valdybos pirmininko pavaduotojo pareigas.

Lietuvos komercinių bankų asociacijos prezidentas Eduardas Vilkelis, o taip pat ir „Vilniaus banko“ valdybos pirm. Julius Niedvaras su kitais bankininkais atrėmė spaudoje pasirodžiusią kritiką. Buvo aškinamasi valstybinių bankų padėtimi ir jų ateitimi Lietuvos finansų struktūroje.

Valdo Adamkaus rinkiminė programa

Kaip pranešė Laivosios Europos Radija, Valdas Adamkus savo rinkiminėje programoje „Lietuva žengia į 21-ąją amžių“, siūlo kurti asmenis laisvę ir atsakomybę grindžiamą visuomenę. „Mes niekada nepasieksime pažangos, jeigu galvosime, kad visuomenę sudaro valdžia, o kiti turi jai paklusti“, – sakė Adamkus. Jis sieks sukurti naują politinį klimatą, kuris atmestų konfrontaciją ir skatintų sutarimą. Lietuva nėra mirtinas ligonis ir per septynis nepriklausomybės metus padarė didelę pažangą, tad žmonės turi teisę gyventi geriau.

Programos rengėjai yra Romualdas Ozolas, Egidijus Bičkauskas, Laimonas Tapinas, Saulius Žukas ir kiti. Prezidentas gindamas ir saugodamas konstitucinę santvarką ir šalies nepriklausomybę,

rūpinasi visomis valstybės ir visuomenės gyvenimo problemomis. Nors savo sprendimus V. Adamkus žadą paremti sričių specialistų ir ekspertų nuomone, pirmenybę teiks kompeticijai. Pagrindinį patarėjų statusą žada suteikti prezidento skiriami Nacionalinei tarybai. Į ją būtų skiriami geriausi įvairių sričių specialistai – geriausia visuomenės dalis, sako Adamkus.

Narystę Europos Sąjungoje ir NATO Adamkus laiko vyraujančia Lietuvos politikos dalimi. Ekonomikoje – valdžios institucijų poveikis turi būti minimalus, pasireiškiantis tik per įstatymus, kuriais siekiama ekonomikos skatinimo ir sureguliuojimo, o ne ribojimo. Tačiau, valstybė turi perimti našta tų, kurie nepajėgia apsirūpinti savimi. Krašto gynyba – kiekvieno piliečio pareiga, sako Adamkus. Karinės pajėgos turi būti nuosekliai orientuojamos į profesionalios armijos kūrimą. Nacionaliniu prioritetu V. Adamkus laiko mokyklų gerinimą. Joms reikia skirti, vienokiu ar kitokiu būdu, daugiau išteklių.

Neketina tapti informatoriais

Prieš kūrį laiką Seimo nariai gavo laiškus, kuriuose jie buvo įspėti, kad valstybės paslapčių atskleidimas ir praradimas yra baustinas. Kartu buvo pridėta anketa, kurią pasirašydami Seimo nariai įsipareigoja pranešti valstybės Saugumo departamentui apie asmenis, mėginusius iš jų iškvosti valstybės paslaptis. Apie 20 pareiškiančių Seimo narių anketa užpildė.

Tuo tarpu, socialdemokratas Aloyzas Sakalas ir Centro sąjungos narys Egidijus Bičkauskas Seimo kancleriui Jurgiui Razmai pranešė, kad jie neketina tapti valstybės Saugumo departamento informatoriais. Tai piliečio garbės reikalas ir, po 7-nerių Lietuvos nepriklausomybės metų, man nepriimtina, sakė Aloyzas Sakalas. Seimo kancleris informavo Vyriausybę, kad Seimo nariams tapti informatoriais nepriimtina.

1998-tų metų biudžeto svarstymai

Ateinančių metų biudžete numatoma, kad valstybės bendras vidaus produktas išaugs 7%, o infliacija tesieks 6%. Numatoma padidinti vartojimo mokesčius alkoholiui, tabakui ir naftos produktams. Siekiama juos sulyginti su Europos Sąjungos šalių mokesčiais. Biudžeto deficitą norima sumažinti nuo 1.9 iki 1.6 nuošimčio ir tuo pat neketinama didinti valstybės skolą.

97.11.23 Adelaidės Lietuvių Namuose I-mo transporto į Australiją vyrai ir viena moteris, švenčiant 50-ties metų sukaktį nuo atvykimo į Australiją. (Žiūr. str. šio "M.P." numerio 3-me psl.)

Seimo Krikščionių demokratų frakcija, išnagrinėjusi biudžetą, susirūpinusi vis didėjančia skolos našta. Mat, iki šiol daugelio paskolų dar nereikėjo grąžinti ir palūkanų nereikėjo priskaičiuoti. Dabar prasidėjo paskolų išmokėjimo terminai, kas pareikalauja daugiau lėšų. Valstybės skola padidės 1,225 milijardo litų ir metų pabaigoje viršys 9 milijardus litų, arba po 2500 litų kiekvienam Lietuvos žmogui. Seimo ekon. komiteto pirm. Albertas Šimėnas susirūpinęs, ar paskolos su valstybės garantija buvo sėkmingai panaudotos ir ar jos netaps blogomis? Tikslios informacijos jis neturi, tad sunku pasakyti, kad valstybės skola nepadidės.

Be to, krikdėmai siūlo padidinti švietimo sistemos finansavimą, pakeliant mokytojų algas bent šimtu litų mėnesiui, nes kitaip nebeįmanoma išlaikyti aukštesnių kvalifikacijų specialistus. Šiandien 4% vaikų nebelanko mokyklų. Mokytojų atlyginimo lygis apie 120 litų žemesnis negu biudžetinių organizacijų vidurkis. Patiekta naujas biudžeto projektas šią problemą dar pagilins, jei jis nebus pataisytas, sakė Šimėnas. Mokytojų atlyginimams reikėtų skirti apie 60 mln. litų, o mokyklų pagerinimui apie 40 mln. litų.

A. Šimėnas teigia, kad teismai ir policija nusikaltimų nepajėgė sumažinti, nors algų pakėlimai jiems buvo dideli. Jis siūlo sumažinti atlyginimų augimą policijai, prokuratūrai, teismams, o sutaupytas lėšas skirti švietimui.

Krikdėmai taip pat siūlo, kad dirbą ūkininkai gautų daugiau lėšų, o mažo ir vidutinio dydžio verslo pažadai būtų konkretesni ir įgyvendinami. Savivaldybės turi turėti tvirtą biudžetą ir planus, kad jos galėtų pradėti ilgalaikį planavimą. Tokie būdai krikdėmai nori padidinti biudžeto išlaidas apie 13%.

Gruodžio 2 d. Seimas žadą priimti 1998-tų metų valstybės biudžeto projektą.

Artūro Paulausko užsienio politika

Lapkričio pirmoje pusėje Artūras Paulauskas išsakė savo kontraversinę rinkiminę programą, kur tarp kitko pareiškė, kad prezidento rinkimai yra paskutinis žmonių valios išreiškimas, tad parlamentas turėtų paklusti prezidento valiai. Tačiau, tada jis nepaminėjo prezidento svarbiausios rolės – užsienio politikos programos. Tiesa, rinkėjai daugiau rūpinasi vidaus reikalais, o ne užsienio politika, tačiau Konstitucija nusako prezidento užsienio politikos užduotis ir jo prerogatyvas.

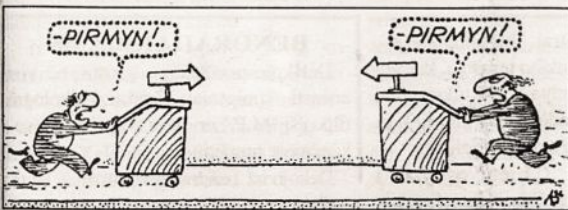
Savo lapkričio 25 d. spaudos konferencijoje A. Paulauskas išdėstė savo programą užsienio politikos klausimu. Programoje jis pasisakė už Lietuvos narystę Europos Sąjungoje ir NATO. Jis viliasi, kad derybos su ES prasidės 1999-tais metais, o derybos dėl NATO – prezidento kadencijos metu, tai yra ne vėliau, kaip per sekančius penkis metus. Pasisakė už artimą bendradarbiavimą su Baltijos šalimis ir Lenkija. Dėl bendradarbiavimo su Rusija, jis pasakė, kad Lietuvai nepriimtina vienašališka Rusijos saugumo garantija Baltijos šalims. Tai paneigtų Lietuvos pasirinktą saugumo kryptį – narystę NATO ir ES. Santykiuose su Rusija ir kitomis NVS šalimis, reikia atsižvelgti į Lietuvos verslo ir finansų struktūrų reikalavimus, kad verslas galėtų sėkmingai vystytis šiose rinkose.

Artūro Paulausko užsienio politikos programą parengė bendradarbių grupė. Ją tarpe Alvydas Medalinskas ir Povilas Gylys, kurie nesutaria, kuris iš jų esąs pagrindinis programos „architektas“.

Dvasišiai prezidento rinkimuose

Kaip pranešė LERadijas, kardinolas

Nukelta į 2 psl.

Rinkiminėmis temomis

Lietuvos įvykių...

Atkelta iš 1 psl.

Vincentas Sladkevičius yra pareiškęs, kad rinkimų kovoje bažnyčia turėtų vengti savo pasisakymų, kad nepakenktų gerų tikslų siekiantiems politikams. Ne visi dvasiškiei pritaria šiai nuostatai. Telsių vyskupas Antanas Vaičius, duodamas interviu Valtiečių laikraščiui, teigė, kad bažnyčia turi teisę išsakyti savo nuomonę dėl geriausio kandidato į prezidento postą. Tokiu kandidatu vysk. Vaičius laiko Vytautą Landsbergį, už kurį vyskupas Vaičius tiesiogiai agituoja balsuoti.

Bažnyčia negali tylėti, kai kyla grėsmė tautai lemiamais valstybės momentais, sakė vysk. Antanas Vaičius. Tačiau LDDP atstovas Povilas Gylis teigia, kad tai yra tautos supriešinimas.

Sustiprinta Lietuvos pakrančių apsauga

Iki šiol Lietuva turėjo du pakrančių apsaugos laivus, kuriuos Lietuvai padovanojo Švedija. Dabar į laivo perdavimo iškilmes Klaipėdoje vėl rinkosi aukšti pareigūnai. Šį kartą Suomijos pakrančių apsaugos tarnybos perdavė savo padovanotą „Kihu“ laivą Lietuvos pakrančių apsaugos pasienio policijai. Laivas dar tik dešimties metų senumo ir įranga pakankamai moderni. Dvylikos žmonių įgula, apmokyta Suomijos specialistų, patruliuos Lietuvos teritorinius vandenis.

Perdavimo ceremonijoje dalyvavęs Krašto apsaugos viceministras Romas

Kilikauskas pasidžiaugė gerais Lietuvos ir Suomijos pasienio policijos ryšiais. Laivo kapitonas Zigmas Kurlinkus pareiškė, jog norint užtikrinti pakrančių apsaugą, pasienio policijai reikėtų dar vieno panašaus laivo.

Krata Seimo nario bute

Lapkričio 20 d. Seimo nario Algirdo Petrusevičiaus bute, jam nesant namie ir žmonai protestuojant, kad šeimininkas turi Seimo nario neliečiamybę, buvo padaryta krata. Pasirodė, kad anonimas pranešė Kauno miesto policijos komisariatui, kad sąryšyje su sprogimu prie „Dainavos“ policijos komisariato, įrodosios medžiagos gali rasti Seimo nario bute.

Lapkričio 24 d. į Seimo nacionalinio saugumo komiteto posėdį susirinko geriausios Lietuvos teisėsaugos galvos, jų tarpe gen. prokuroras Kazys Pėdnyčia ir Saugumo departamento direktorius Jurgis Jurgelis. Atvyko ir Seimo pirm. Vytautas Landsbergis, kuris pareiškė, kad tai ne atsitiktinis įvykis, o norėta įžeisti Lietuvos kariuomenės savanorių kūrėjų sąjungą, nes Algirdas Petrusevičius yra sąjungos pirmininkas.

Po posėdžio gen. prokuroras Kazys Pėdnyčia pareiškė, kad remiantis anoniminiu pranešimu, nebuvo teisinio pagrindo daryti kratą parlamentaro namuose. Bus padarytas tarnybinis patikrinimas ir kaltieji nubausti.

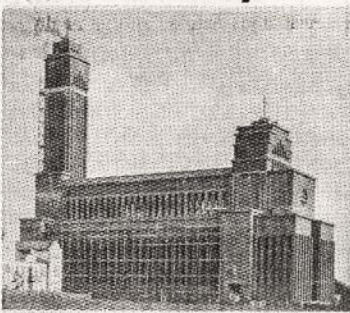
Jei anoniminiu pranešimu daromos kratos parlamentarių butuose, tai kokią apsaugą turi privatus butai?

Spaudai panašė Anskis Reisgys

Atidaryta Prisikėlimo bažnyčia

Sekmadienį, lapkričio 9 dieną, apie 15 tūkstančių žmonių giedėjo „Aleliuja“ Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje Kauno Žaliakalnyje prisikėlimo pradžiai. Iškilmingas mišias, dalyvaujant Kauno, Panevėžio ir Šiaulių vyskupijų hierarchams, koncelebravo ir altorių pašventino Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius. Visiškai įrengti bažnyčia numatyta iki 2000 metų. Kol kas pašventintas tik šių maldos namų, kurie sovietmečiu buvo paversti Radijo gamyklos cechais, altorius. Nuo šiol mišios čia bus aukojamos kas sekmadienį. Iškilmėse dalyvavo Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis, Kauno miesto ir apskrities vadovai.

Dalinio pašventinimo dieną trinavė bažnyčios erdvė priminė ta statybų stadiją, kurioje ją užklupo sovietinė okupacija 1940-aisiais. Kaune ir Baltijos valstybėse aukščiausioje bažnyčioje - Radijo gamykla buvo įkūrusi penkių aukštų cechus. Nuolatinė vibracija pakenkė bokštui, kurio su tvarkymas dabar laikomas svarbiausiu darbu. Per ketverius metus iš bažnyčios pašalintos perdangos ir kiti statybiniai bei gamybiniai priedai, kurie atsirado po okupacijos. Tam sunaudota apie 2 mln. 500 tūkstančių litų, kuriuos skyrė Vyriausybė, miesto savivaldybė, buvusi Radijo gamykla (dabar bendrovė „Banga“) bei paaukojo žmonės ir įvairios įmonės. Bažnyčiai visiškai įrengti dar reikia apie 8 mln. litų. Tvarkant bažnyčią daug padėjo S. Madalovo vadovaujami 1-ojo vidaus tarnybos pulko kariai, Teisės akademijos Kau-

Prisikėlimo bažnyčia

no filialo studentai, kiti talkininkai. Sekmadienį skambant laikiniams vargonams, giedėjo jau šios bažnyčios mišrus choras, vadovaujamas Prano Jurkonio. Skambėjo kol kas pasiskolintas varpas. Bažnyčios klebonas Viktoras Brusokas pasidžiaugė, kad jau gauti elektroniniai vargonai ir modernūs varpai, kuriuos liko tik sumontuoti.

„Ši bažnyčia priklauso ne vienai parapijai, nes jos prisikėlimą remia visa Lietuva, - sakė arkivyskupas S. Tamkevičius. - Nenorėčiau, kas šio tautos prisikėlimo simbolio kūrimui būtų naudojami nešvarūs pinigai. Geriau dirbsime ilgiau, bet švariai“. Bažnyčios statyba pagal inžinieriaus K. Reisono projektą pradėta 1934 metais, kai buvo pašventintas iš Jeruzalės Alyvų kalno atvežtas kartinis akmuo. Statyba vykdyta daugiausiai už visuomenės suaukotas lėšas. 1940 metais baigti pagrindiniai statybos darbai. Jiems buvo išleista apie 1 mln. litų. Didžiojo bokšto aukštis - 70 metrų, pagrindinio

Trumpai iš visur

Lapkričio 20 dieną Boris Jelcinas pasidavė komunistų partijos spaudimui ir atleido Anatolij Čubais iš Rusijos finansų ministro pareigų, palikdamas jį tik pirmuoju ministro pirmininko pavaduotoju. Didžiausia dūmoje komunistų partija neleido joje svarstyti 1998 m. biudžeto kol A. Čubais ėjo finansų ministro pareigas.

Hollywood aktorių unijos bando teismo keliu išreikauti iš tabako firmų didžiules pinigų sumas, išleistas nuoplauciu vėžio gydant garsius filmų aktorius: John Wayne, Yul Brynner, Robert Mitchum, Humphrey Bogart ir t.t. Tabako firmos ilgus metus sistematiškai sutartinis priversdavo filmų bendroves įvesti rūkymo scenas į filmus, mokėdavo didžiules sumas garsiems aktoriams už jų gaminių rūkymą filmuose.

Kinijos spauda pranešė, jog pasisekė užgesinti įsisenėjusį anglies klodų gaisrą Xinjiang provincijoje. Gaisras spontaniškai prasidėjo 1560 metais ir užtruko iki šių metų, per 437 metus sudegindamas viso virš 127 milijonų tonų anglies.

Arkivyskupo Desmond Tutu pirminkaujama Pietų Afrikos Teisybės ir Susigerinimo komisija bando išaiškinti, ar Winnie Madikizela - Mandela, persiskyrusi prezidento Nelson Mandela žmona, yra padariusi kriminalinių nusikaltimų. Vienas po kito liudininkai tvirtina, kad jos įsakymu nužudyti ar kankinti eilę žmonių. Įsakymus vykdė Winnie Mandela ištikimi šalininkai - Mandela United Football Club Suwete.

Čekiją valdžiusi Pilietinė Demokratinė partija apkaltinta finansavusi savo veiklą didžiulemis donacijomis, už kurias aukotojai pasipelnėdavo per privatizacijos procesus. Čekijos prezidentui Vaclav Havel spiriant bei koalicinei krikščionių

demokratų partijai pasitraukus iš vyriausybės, Čekijos min. pirmininkas Vaclav Klaus sutiko atsistatydinti su savo ministrų kabinetu. V. Klaus išbuvo min. pirmininko pareigose virš 5 metų.

Afganistano šiaurėje prieš Taliban musulmonų ekstremistų kovojančios grupės kartais susikauna viena su kita. Vienos grupės vadas, uzbekas gen. Abdul Malik, varžovo gen. Dostom sumuštas, lapkričio 23 d. pabėgo į Turkmeniją. Jo vadovautos pajėgos įsijungė į laimėtojo gen. Abdul Rašid Dostom karių eiles.

Vancouver, Kanadoje, susirinkę Azijos - Pacifiko Ekonominės Kooperacijos lyderiai aptarė daugelį Azijos kraštų ištikusią ekonominę krizę. Jie nusprendė praplėsti savo organizaciją, įsileisdami narėmis Rusiją, Peru ir Vietnamą. Dabar organizacijai priklausys 21 valstybė.

Rusijos priėmimui nesėkmingai priešinasi Australija. Australų nuomone, Rusija neturi pakankamai plačių prekybos ryšių su Azijos ir Pacifiko kraštais ir jos įsileidimas sudarys netinkamą precedentą.

Papua N. Gvinėjos min. pirmininkas Bill Skate grįžo iš Vancouver forumo į politinę audrą. Australijos ABC televizija lapkričio 26 d. ir sekančiomis dienomis parodė keletą slapta užrašytų vaizduosčių, kurios rodo Bill Skate ir eilę jo ministrų blogiausioje šviesoje. Vienoje iš vaizduosčių min. pirmininkas diskutuoja kyšių paskirstymą tarp savo ministrų, parlamentarų ir žurnalistų, kitoje - dalinasi būsimais kyšiais su policijos ministru Thomas Pelika. Dar kitoje vaizduostėje giriasi, kad jam dirba Port Moresby kriminalinės gaujos, kad jo įsakymu nužudytas asmuo, bandęs jį patį nužudyti. Vaizduostės slapta savo darbovietėje užrašė australas biznierių, PNG vyriausybės patarėjas Mujo Sefa, dabar dėl pavojaus gyvybei turėjęs atbėgti į Australiją.

Lietuviai pokario kariuomenėse

Lapkričio 20 d. Kaune, Vytauto Didžiojo karo muziejuje, atidaryta paroda, supažindinanti su lietuvių dalyvavimu kitų šalių kariuomenėse po Antrojo pasaulinio karo. Paroda skirta Lietuvos kariuomenės dienai. "Nors mūsų ekspozicija orientuota į XX amžiaus antrąją pusę, tačiau jos turinys neatspindi lietuvių tarnavimo sovietinėje armijoje, - sakė muziejaus Okupacijų ir pasipriešinimo istorijos skyriaus vedėjas A. Markūnas. - Norėjome atskleisti lietuvių dalyvavimą kitų šalių tarpusavio kariniuose konfliktuose". Stipriausiai mūsų krašto vyrus palietė karas Afganistane. Jame dalyvavo 5000 karių iš Lietuvos. 80 jų žuvo. Didžiulis išsilydžiusio metalo gniužulas su

korpuso - 26 metrai. Pagrindinėje erdvėje ir antrojo aukšto terasoje, kur yra vieta koplyčiai, telpa 7 - 8 tūkstančiai žmonių. Šį sekmadienį dar kita tiek jų buvo užtvindė bažnyčios prieigas.

(„Lietuvos rytas“)

šarvuotųjų liekanomis primena už čečėnų nepriklausomybę galvą padėjusį tauriškį L. Vėlavičių. Čečėnai, atvežę šią relikviją, teigė, kad tai būtų tas šarvuotis, kurį pamušė L. Vėlavičiaus dalinys. Po mirties lietuviui suteiktas aukščiausias čečėnų apdovanojimas. Šias regalias saugo L. Vėlavičiaus šeima. Nemaža ekspozicijos dalis skirta išeivijos lietuviams, dalyvavusiems įvairių valstybių kariuose konfliktuose. Vyrų lietuviškomis pavardėmis yra JAV, Argentinos, Prancūzijos kariuomenėse, Vietnamo ir Korėjos karų metraščiuose. Pristatomi buvusio Argentinos kariuomenės vado F. Švenčionio dokumentai ir regalias. F. Švenčionis gyvena Argentinoje.

(Vida Savičiūnaitė, "Kauno diena")

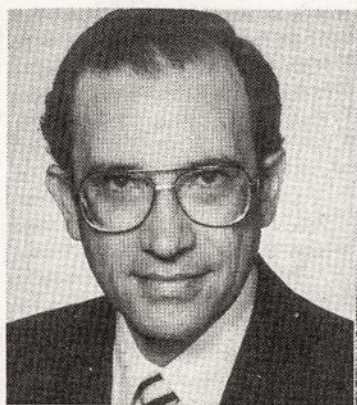
BENDRADARBIAMS

Dėl korespondencijos gausos, ne visi atsiųsti straipsniai, laiškai, nekrologai tilpo į šį "M.P." nr. Juos spausdinsime sekančiuose numeriuose.

Dėkoju už bendradarbiavimą! Red.

BENDRUOMENĖS VEIKLOJE

MUS RĖMĖ PARLAMENTE

Paul Zammit, MP Federal Member for Lowe (Burwood in Sydney)

esanti lietuvių ir jis pats laiko save Australijos lietuvių bendruomenės dalimi. Remdamas rezoliuciją jis sėmėsi pavyzdžių iš paskirų baltiečių gyvenimo, kartu primindamas ir Olego Truchano įnašą Tasmanijos gamtos saugai.

Darbiečių partijos narys Robert Sercombe (Maribymongelektoratas, Vic.) priminė, jog Arthur Calwell ir baltiečius žiūrėjo kaip į ypatingai vertingą grupę - o jie tas viltis greit pateisino. Baltiečių įnašas esąs svaresnis, negu rodo palyginti nedidelis jų skaičius.

Liberalų partijos narys Russell Broadbent (McMillan elektoratas, Vic.) pasirinktais pavyzdžiais nurodė, kaip baltiečiai sugebėjo susikurti tvirtą ekonominę pagrindą, ypač kai dėmesys buvo skiriamas techniniam išsilavinimui, o vėliau - vaikų mokslinimui.

Darbiečių partijos narys Rodney Sawford (Port Adelaide elektoratas, SA) sakė esąs artimai susipažinęs su daug baltiečių ir, tarp kitų, paminėjo keletą lietuviškų pavardžių. Jo išpuodžiai esą labai geri. Su jo kalba baigėsi debatai skirtas laikas.

Kaip „M.P.“ žinoma, rezoliucijos autoriams ir rėmėjams oficialiai raštu padėkojo ALB Krašto Valdyba. Galimas dalykas, kad panašiai pasielgs ir atitinkamos Apylinkių valdybos bei paskiri asmenys. Yra numatyta panašų rezoliucijų ir valstijų parlamentuose, tačiau šiuo metu „M.P.“ redakcija tokių žinių dar neturi.

„M.P.“ inf.

Šaunus 50-mečio jubiliejus Adelaidėje

Po II-ro pasaulinio karo, pasitraukus iš Lietuvos nuo antro bolševikų atplūdjio, keletą metų pagyvenus Vokietijoje, atėjo laikas iškelti ir kitus kraštus. Vieni patraukė Ameriką, Kanadą, Angliją ar dar kitur, daug lietuvių dėl įvairių priežasčių pasirinko visai nežinomą kraštą - olimąją Australiją. Pirmieji pasiryžėliai buvo jauni žmonės, kurių amžiaus vidurkis buvo apie 25 metai. Visi nevedę, drąsiai žiūrintys į ateitį, nors ir nežinodami kas jų laukia avių ir kengūrų krašte.

Ir štai 1947 m. spalio 30 d. su amerikietišku laivu „General Stuart Heintzelman“ iš Vokietijos uosto Bremen-hafen išplaukė 437 lietuviai, tarp jų 22 moterys. Kelionė, atrodo, buvo nebloga - geras maistas, gera tvarka, laive suorganizuotas lietuvių kalba sieninis laikraštėlis, talpinantis įvairius pranešimus,

jumoristinius rašinėjus ir pan. Australijos žemyne Fremantle uostą laivas pasiekė 1947 m. lapkričio 28 d., iš kur „HMAS Kanimbla“ laivu baltų emigrantai atplaukė į Melbourną, o iš ten traukiniu į Bonegillo stovyklą, kurioje buvo paskirstyti įvairiems darbams įvairiose Australijos vietovėse. Beveik visų atvykusių pirmas įspūdis buvo vienodas: liūdnoka gamta, pilki medžiai, pilki krūmokšniai. Palikus europietišką žalumą, akiai sunku buvo priprasti prie pilkos augmenijos ir raudonos žemės. Vienas iš pirmos grupės atvykėlių sunkiai atsidusęs pasakė: „bulvės tokioje žemėje tikrai neaugs“. Uppataisė ir giedrių ateities spindulių įnešė į stovyklą atvykę p.p. A. ir O. Baužės, kurie Australijoje gyveno nuo 1930 m.

1932 m. Sydnejuje buvo įkurta Australijos Lietuvių Draugija, kurios

ALB Krašto Valdyba praneša

Taupumo sumetimais neseniai buvo uždaryta Australijos ambasada Kopenhagoje, kuri tvarkydavo ir Lietuvą liečiančius reikalus. Dabar šio darbo sritis yra perduota Australijos ambasada Švedijos sostinėje Stockholme. Ambasadorė yra Judith Pead,

kuri kartu yra ir ambasadorė Lietuvai. Ambasados adresas:

Australian Embassy, Box 7003, S - 10386 Stockholm, Sweden.

Lapkričio 13 d. Australija oficialiai paskyrė savo pirmąjį Garbės konsulą Lietuvoje. Juo yra Mr. Salvatore Antonio Meschino, kuris tikisi, kad Konsulatas pradės pilnai dirbti dar prieš Kalėdų šventes. Šiuo metu dar nežinoma, kaip techniškas vizų išdavimo darbas bus pasidalintas su Australijos ambasada Stockholme. Gavę žinių, informuosime. Garbės konsulo adresas:

Honorary Consul of Australia, Barbaros Radvilaitės g. 1/2, LT - 2000 Vilnius, Lithuania. Tel/Fax: 370 - 2 - 223369.

LR Vyriausybės nutarimu, Vilniuje yra sudaryta koordinacinė komisija, kuri rūpinsis išeivijos integravimu į Lietuvos gyvenimą. ALB Krašto Valdybos rekomendavimu, komisijos nariu yra pakviestas anksčiau Australijoje gyvenęs Vincas Augustinavičius. Jo pranešimai apie Komisijos darbą (pvz. informacija norintiems grįžti Lietuvon) bus spausdinami "Mūsų Pastogėje". Reikalui esant, rašyti: Vincas Augustinavičius, A. Stulginskio 5 - 19, LT - 2001 Vilnius, Lithuania.

Tęsiame "Paramos Lietuvai" finansinę apžvalgą. Gauti šie papildomi pranešimai apie Lietuvon pasiųstą pašalpą (skliausteliuose - pranešėjas):

Adelaidės Liet. Katalikų D-ja (S. Vasiliauskienė)	\$ 18,295
Gold Coast seniūnija (J. Songaila)	\$ 900
Kun. P. Butkaus palikimas (testam. vykdytojai)	\$ 336,680
(į šią sumą įeina \$ 326,680 Nemakščių bažnyčiai)	
Perth'o Apyl. Valdyba (E. Kairienė)	\$ 27,100
Perth'o lietuviai (keli asmenys, ypač relig. reik.)	\$ 10,000
Pagal tęsiamą apžvalgą, viso	\$1 537 158

Dar neatsiliepusių prašome rašyti ar skambinti: J. Zinkus, 84 Victor Ave., Picnic Point, NSW, 2213, tel. (02) 9774 2914.

Kaip vienas iš ilgiau truksiančių 50-mečio jubiliejaus darbų yra planuojama Australijos lietuvių istorija anglų kalboje. Tai būtų solidi knyga, atitinkanti istorinio darbo reikalavimus, išleista normalioje leidykloje ir platinama per įprastinius komercinius kanalus. Šia prasme, tai būtų prestižinė knyga, užfiksuojanti platesnei Australijos (ir pasaulio) publikai faktus apie lietuvių gyvenimą, veiklą ir įnašą šiame žemyne. Veikalas numatomai susidėtų iš 12 - 18 straipsnių specifinėmis temomis, būtent, geografiškai ir pagal veiklos pobūdį. Tiek reikėtų ir autorių - apžvalgininkų. Susidomėjusieji prašomi rašyti ar dalintis mintimis su Dr. V. Doniela, P.O. Box 189, Bankstown, NSW 2200, tel. (02) 9796 3314.

I-mo transporto 50 metų jubiliejinės vaisės Lietuvių Namuose Adelaidėje 97.11.23.

pirmininku išrinktas Antanas Baužė. Po II-ro pasaulinio karo atvykusius lietuvių p.p. Baužės kiek galėjo globojo ir daug padėjo praktiškais patarimais bei morališkai pagalba. Pirmieji imigrantai Australijoje (kaip ir kiti vėliau) turėjo atlikti darbo prievolę (1 - 2 metus). Vyrai buvo skiriami darbams prie geležinkelio, cukrinių nendrių kirtimo, į druskos kasyklas, į ūkius, o moterys daugumoje dirbo ligoninėse, vienuolynuose ir pan. Po to visi kūrėsi pagal savo išgales ir sugebėjimus.

Taigi, po 50 metų Australijos žemyne, susirinko pirmojo transporto vyrai į Lietuvą Namus Adelaidėje atšvęsti pusšimčio jubiliejų. Kai kas truputį praplikęs, truputį pražilęs, kai kas paapskritęs, bet visi

žvalūs, linksmi, o kai J. Songaila, atvykęs iš Gold Coast, patraukė armoniką, tai nuskambėjo dainos bei plojimų pritarimai, net miela klausytis. Ir žirgelis nusižvengė, ir trispalvė Gedimino kalnė iškelta, pelėda nušauta ir suvalgyta, ir žemė Lietuvos ažuolai žaliavo... Na, o puota, tai ir žodžiais sunku aprašyti. Įvairūs užkandžiai - žemės ir jūros gyvūnų - skoningai ir įmantriai išpjaustyti ir gėrimų buteliai ant stalų sustatyti. Prisismaguriavus šaltais patiekalais, pradėjo plaukti iš virtuvės karštas maistas - karališki kepsniai, lietuviški cepelinai. Na, o tortų grožį kai kas net foto aparatais įamžino. Tik įėjus į salę, tuoj

Nukelta į 4 psl.

"Mūsų Pastogė" Nr.48 1997.12.8 psl.3

"Dainos" choro metinis koncertas

„Mano tėviškė - mėlyno Nemuno vingis“

Sydnejaus "Dainos" choras (1995 m.)

Liaudies dainos, tai Lietuvos žaliųjų pievų, baltų ramunių puokštė, perrišta seno Nemuno sidabro juosta. Tai motinos lopšinė kūdikiui, meilės, paguodos, ilgesio, napsiektų troškimų brangiausia dovana.

Sydnejaus choras „Daina“ lapkričio 30 d., sekmadienį, Lietuvių Klube, Bankstowne, savo metiniame koncerte lyg baltų vyšnių žiedais apdengė klausytojų krūtinės. Keičiasi veidai, retėja gretos, garbanos pasipuošia baltų jazminų žiedais, bet meilė dainai paskatina tęsti toliau pradėtą darbą, puoselėti jaunimo kartais labai gležnus tautinius polinkius, pajvairina pilkas kasdieninio gyvenimo dienas.

Choro repertuaras mažai keičiasi, diduma liaudies dainos, mažesnė dalis naujų kompozitorių sukurti veikalai, išlaikantys lietuvišką charakterį, pvz. daina „Puikios rožės“, harmonizuota M.K. Klajūno; „Audros siaučia“ - žodžiai ir muzika M.K. Klajūno (1974 Geelong).

„Pasveikinimo choras“ iš operos „Pilėnai“, „Valio! mūsų svetliams valio!“ nuskambėjo didingai, choristai pasveikino svečius lyg tuos tolimos šalies keliauninkus, atklydusius netikėtai į jų koncertą.

„Gintarais nusėtas marių krantas, ten banguoja Nemunas vaga, o koks gražus tas mūsų kraštas, nerasiu laimės aš šaly kitą!“. Perkeliama mus, nors mintimis, prie gintarinių Baltijos smėlynų, bangų liūliuojami dainų atgarsiai, žalios lankos, palinkusi liepa prie kelio, neišdildomi tėvynės prisiminimų peizažai... (Harm. Fausto Strolis).

Vidurvasaris, Joninių vakaras, laužų didingos liepsnos kalnų viršūnėse, jaunimo juokas, dainų atgarsiai „Ištiesios lai-

mėn rankos“ ieškančių slaptingo paparčio žiedo. Žodžiai D. Urnevičiūtės, muzika V. Budrevičiaus.

"Dainos" choro dirigentai Birutė Aleknaitytė ir Justinas Ankus (nuotr. iš 1995)

Iš ciklo „Metų laikai“, muzika G. Gudauskienės, žodžiai P. Lemberto. - Šėlsta rudens vėjas muzikos garsuose, drąskomi pageltę medžių lapai, kaip paklydę klajūnai ieško prieglobsčio namų kerte. Rudens tapytojo rankose dingsta vasaros linksnų spalvų akvarelė, matosi nuogos tango šokančios beržo šakos, jiems pritaria linguodami paupėj ajerai.

Švelnūs muzikos tonai apsupa balta drobule žemę, plasnoja baltisnagių būriai, sniego žieduose paskęsta medžių šakos, namų stogai puošiasi sidabro žvakėmis.

kurie čia rado antrą tėvynę, arba bent gerą pamotę. Dauguma, nebijodami bet kokio darbo, su lietuvišku darbštumu bei veržlumu gerai įsitaisė materialiai, bendrom jėgom įsigijo bendruomenių namus, kur galėtų praversti visus kultūrinius renginius. Išaugino ir išmokė vaikus, susilaukė anūkų ir dabar išėję į pensiją nesėdi rankas susidėję, nenuobodžiauja - užsiima kokia nors savo pamėgta sritimi. Lietuvių Namuose dažnai vyksta įvairūs renginiai, kuriuose vieni dalyvauja kaip žiūrovai, kiti kaip dalyviai. Ne vienas net po kelis kartus buvo nuvažiavęs aplankyti tėvynę, pasidžiaugti jos žaliais miškais, upėmis bei ežerais. Nė vienas nesigaili atvykęs į šį tolimą, tada nežinomą kraštą, kuris suteikė galimybę dirbti, tobulėti, mokytis, laisvai reikšti savo mintis bei įsitikinimus raštu ir žodžiu.

V. Marcinkonytė

ALB Krašto Valdybos 50 metų pokario imigracijos minėjimo komiteto

PADĖRA

Ruošiant Sydnėje 50-mečio Banketą š. m. lapkričio 22 d. Lietuvių Klube, Bankstowne, į pagalbą atėjo daugelis prijauniančiųjų, aukojusių savo laiką ir išteklius. Nuoširdžiai dėkome: p. Stasiui Montvidui – už skoningai nupieštą 50-mečio Banketo ruošos plakatą; Šeštadienio mokyklos šokėjams ir mokytojai Kristinai Rupšienei; p. Jūratei Valytei ir jos vadovaujamai tautinių šokių grupei "Sūkuriu Jaunimas"; "Dainos" choro dainininkams; Alinai Cameron ir Rasai Blansjaar – už kokieilių servavimą; Martinai Reisgienei – už tautinių rūbų siuvimą ir juostelių nuadimą; Liudai ir Ron Popenhagen ir Vaidai Jankauskaitei už bibliotekos ir salės puošimą.

Už skaniausius ir margiausius tortus bei bandeles dėkome ponioms: Palmyrai Žalienei, Vaidai Jankauskaitei, Margaritai Kavaliauskienei, Onutei Kapočienei, Rasai Blansjaar, Valei Stanevičienei.

Dėkojame visiems, kurie vienu ar kitu būdu prisidėjo prie Banketo sėkmės!

50-mečio Renginio Komitetas

PADĖRA

Nuoširdžiai dėkome prie ALB Krašto Valdybos sudarytam 50-mečio ruošos komitetui, surengusiam nuotaikingą ir prisimintiną jubiliejaus banketą Lietuvių Namuose Bankstowne. Ypatinga padėka priklauso rūpestingam ir kruopščiam komiteto pirmininkui Anskui Reisgiui. Garbingo įrašo nusipelnė jo nenuilstantys padėjėjai: Antanas Kramilius (sekretoriatas), Vincas Bakaitis (bi-lietų platinimas), Algimantas Burneikis (foto paroda), Rasa Blansjaar (dainų ir šokių programa), Martina Reisgienė (patalpų puošimas tautiniais motyvais), Onutė Kapočienė (banketo stalai ir maistas), Giedrius Dryža (leidinys "A Migrant Story"), dr. Nita Wallis (garbės svečių priėmimas), Kęstutis Protas (programos pravedimas).

Didelis ačiū už pasiaukojantį darbą!

ALB Krašto Valdyba

Pavasario šauklio Megan Dunn fleitos lyg paukščių čiulbesio, iš gilaus miego pabudinta keliaskaita, čia pirmieji žibuokli žiedeliai, ten nedrąsiai, lyg savi mi nepasitikėdami stypčioja gležni purienų pumpurai, skęsta žieduose paskendę obelių šakos, girdisi žaismingos viersvių giesmės.

Kaitrios vasaros saulės išbučiuoti mirguliuoja rugių laukai, tarpais pajvairinti rugiagėlių mėlynais žiedais, linksmai čiurlena upeliai, jų gintarinio smėlio pakrantėse krykščia vaikai...

Programą pajvairino dr. Ramutis Zakarevičius, paskambinęs M.K. Čiurlionio F Dur. 1-mas tempas, suteikdamas klausytojams retą progą susipažinti su mūsų garsiojo kompozitoriumi.

Choro valdybos pirmininkas V. Binkis puokštėm gėlių apdovanojo abu dirigentus, pranešėją Andrių Lašaitį, nepamiršdamas fleitistės Megan Dunn ir akompanuotojo bei pianisto dr. Ramučio

Zakarevičiaus. ALB Sydnėje Apylinkės pirmininkas A. Giniūnas dėkojo choristams ir jų vadovams už puikią lietuviškų dainų popietę, pakviesdamas Nijolę Vaičiūrgytę įteikti pinigine valdybos dovana, kuri padengs dalį išlaidų choristų kelionei į Lietuvą ruošiamą Dainų šventę 1998 m.

Iš viso koncerte girdėjome penkiolika dainų, pakaitom diriguojamų Birutės Aleknaitytės ir Justino Ankaus. Kas gali sakyti, kad vyrams nereikia moterų pagalbos, bosai niekada taip galingai neskambėjo, kol jų eilių neįfiltravo Birutė. Ačiū mieliems dainininkams ir jų nenuilstantiems vadovams. Jūsų darbas šiandien apvainikuotas laurų vainiku; dainomis jūs puoselėjate kiekvieno lietuvių širdyje meilę Lietuvai ir stiprinatę viltingą jos ateitimi. Užbaigsiu Vytauto Zakarevičiaus žodžiais „Tėviškė tavo ilgesyje ir sapnuose, į sąmonę giliai įsibrėžęs peizažas“.

O. M.

Šaunus 50-mečio jubiliejus Adelaidėje

atkelta iš 3 psl.

krito į akis stalų papuošimas - mėlynos staltiesės, meniškai sudėliotos lyg laukų gėlių puokštės. Tai L. Staughtienės nuopelnas. Vyriausiasis vaišių „vadas“ P. Andrijaitis su savo pagalbininkais turėjo gerokai pasistengti, kad suplanuoti ir padirbėti surengiant tokias puikias vaišes.

Susėdus už stalų, E. Staugas tarė įžanginį žodį ir perskaitė ilgą 1-mo transporto lietuvių ateivių pavardžių litanią, kurie amžinam poilsiui atgulę po Pietų Kryžiumi. Įdomiai pakalbėjo J. Donėla ir perdavė ALB pirmininkės sveikinimą. P.O. Baužienė pasidalino įspūdžiais susitikus pirmuosius lietuvius emigrantus, o taip pat ir vėliau atvykusius, nes praskynus kelią, laivai pradėjo plaukti viens po kito, užpildydami Australijos žemę lietuviams,

"Mūsų Pastogė" Nr. 48 1997.12.8 psl.4

Kariuomenės šventės minėjimas Canberroje

Lapkričio 23 d. 1 val. po pietų prasidėjo minėjimas. Buvo pats vidurdienis ir saulutė aštriai kepino. Lietuvių Namų sodelyje, po barbeque stogu, glaudėsi virš 30 žilo plauko tautiečių. Nieko nesimatė iš vidurinės ar jaunesnės kartos, išskyrus tautinės ir sporto vėliavų nešėjus. Gal būtų, juos išgaidino karšta saulutė? Minėjimas prie paminklo pradėtas įnešus vėliavas: tautinę, australų, „Ramovės“ ir sporto klubo „Vilkas“. Gaila, kad neatsirado skautų vėliavos nešėjo, ji taip ir liko stovėti valgyklos kampe. „Ramovės“ skyriaus pirmininkas pakvietė dr. A. Stepaną uždegti paminklo viršūnėje aukurą. Suliepsnojus ugnelei, ramovėnas R. Glaubertas skyriaus vardu įnešė ažuolo lapų vainiką, perrištą trispalve juoste. Ponios M. Miniuvienė ir B. Gruzienė savo artimųjų, žuvusių laisvės kovose, vardu padėjo gėlių puokštes.

Gėlės, vėliavų spalvų margumas ir visa iškilminga aplinka kėlė tėvyniui širdyse pagarbos jausmą žuvusiems už laisvę. Pirmininkas paprašė susirinkusių susikaupti tylos minutei, pagerbiant žuvusių karių, savanorių, šaulių, partizanų, sukilimo aukas, Sibiro tremtinius bei antrosios nepriklausomybės atstatymo aukas. Bendruomenės valdybos kult. reikalams narė p. I. Olšauskienė giliu žodžiu išreiškė pagarbą žuvusiems už Lietuvos laisvę. Sugiedojus giesmę „Marija, Marija...“ ir įnešus vėliavas, minėjimas tęstas toliau. Pirmininkas pasveikino susirinkusius ir pasidžiaugė, kad nežiūrint karštos dienos, nemažas skaičius jų, kurių širdyse dar rusena meilė tėvynei, atvyko pagerbti kritusių kovose už tėvy-

Nukelta į 5 psl.

Kariuomenės šventės minėjimas Canberroje

Atkelta iš 4 psl.

nės laisvę. Jis priminė, kad šiemet balandžio mėn. Kaune buvo paminėta kita sukaktis - Lietuvos Karininkų Ramovės reprezentacinių rūmų 60-metis. Trumpai papasakojo rūmų kūrimosi pradžią, jų tvarką ir paskirtį.

Dr. A. Stepanas savo paskaitą pradėjo žodžiais: „Pats būdamas pasišventęs pacifistas, nieko nežinodamas apie Lietuvos kariuomenę ir ramovėnus, net suabejojau ar gerai padariau, kai Liudo Budzinausko paprašytas, sutikau skaityti paskaitą šia proga. Pradėjau vartyti Lietuvos istorijos ir Enciklopedijos puslapius. Sužinojau“. Taip, prelegentas tikrai daug sužinojo, nes jis savo paskaitoje išsamiai apibūdino „Ramovės“ organizacijos vystymosi raidą, jos tikslus, veiklą ir „Ramovės“ reprezentacinių rūmų istoriją. Kalbėdamas apie Lietuvos kariuomenę, jis perbėgo istorijos raidą nuo Vytauto laikų iki šių dienų. Cituojo jo paskaitos ištrauką: „Nors istorijos knygoje, literatūroje ir gal net mūsų mintyse ir vaizduotėje labiau žiba 13-to - 15-to amžiaus mūsų galingos valstybės kariuomenės laimėjimai prieš rusus, totorius, ukrainiečius, bet, man regis, kad Lietuvos kariuomenės pasiekimai 1918 - 1920 m. laikotarpyje pasižymi žavingesniu ryžtu ir svarbesniu patriotiniu heroizmu prieš rimtesnę grėsmę iš visų pusių ir reliatyviai galingesniu priešu negu mūsų

senovės laikais. Mes visi, net pacifistai ir bailiai kaip ir aš, turime teisę, netgi prievolę - gerbti ir didžiuotis nepriklausomos Lietuvos kariuomene. Tik jos dėka išlaikyta Lietuvos laisva valstybė“. Toliau jis sako: „Taigi, gerbiu tuos, kurie kovojo už mano ir mūsų visų tautos, Lietuvos laisvę ir suverenumą tiek prieš 79 metus, tiek per paskutinius 1000 metų. Su širdinga pagarba lenkiu galvą prieš tuos, kurie padėjo savo galvas už mūsų tėvynę. Lenkiu galvą prieš jus, ramovėnai“. Už tokią turiningą ir įdomią paskaitą mes - ramovėnai jums dėkojame ir lenkiame savo žilas galvas.

Vietoje meninės programos buvo rodoma videojuosta „Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo atstovų susitikimas su Lietuvos partizanais“. Šis filmas labai sentimentalus ir daugumos žiūrovų akyse matėsi ašaros. Ačiū p. Gabrieliui Žemkalniui už jos paskolinimą.

Sugiedojus Tautos himną ir iš salės išnešus vėliavas, oficialioji minėjimo dalis buvo užbaigta. Šeimininkės jau laukė su karštu patiekalu ir namuose keptais pyragais. Taip sostinės tautiečiai, užgerdami klubo alučiu ir vyneliu, paminėjo 79 metų kariuomenės įkūrimo sukaktį.

Canberos „Ramovė“ skyriaus ramovėnų vardu, neminėdamas pavardžių, noriu padėkoti tiems, kurie prisidėjo prie šio minėjimo surošimo. Širdingas ačiū klubo valdybai už gerimus.

L. Budzinauskas

Sydnėjaus Savaitgalio mokykloje

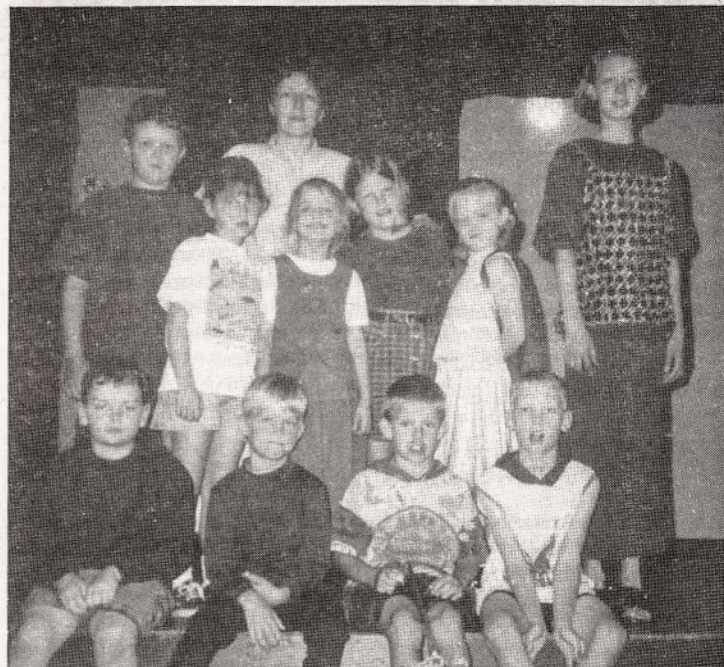
Dvi mažųjų grupės su mokytojomis Kristina Rupšienė ir Lionė Pullinen.

Lapkričio 30 d. Sydnėjaus Savaitgalio mokykla užbaigė mokslo metus. Šiais metais mokyklą užbaigė 23 mokiniai, metų bėgyje būdavo jų ir daugiau. Mokyklos mokytojos - tai ištvermingos vaikų mamytės, kurios ne tik atveža savąsias atžalas, bet suranda dar laiko pasirodyti pamokoms ir pamokyti kitus. Tai nėra lengvas darbas, bet to tai darbas be algos, bet dirbama visų mokyklą lankančių vaikų gerovei, lietuvių tautos ateičiai. Mokytojos džiaugiasi pačiais smulkiaisiais vaikų pasiekimais. Kaip gera, jeigu gali išmokyti nors vieną naują žodį, - sako mokytojos.

Jau kelis metus mokytojų darbą tęsia Kristina Rupšienė - priešmokyklinės grupės ir Lionė Pullinen - darželio grupės vadovės. Reikia priminti, jog ilgą laiką šios mokyklos vedėja buvo p. Jadvyga Dambrauskienė, šiais metais ji pasitraukė

iš mokyklos veiklos, tikimės, jog tikrai tik laikinai. Ponia Jadvyga prašoma niekada neatsisakyti jai pasiūlytų darbų, visai visiems padeda. Sugrįžusi iš miasar atostogų Lietuvoje, Savaitgalio mokyklai parvežė naujų knygų, o metų bėgyje ne kartą atėjo į pagalbą ir mokytojos. Jeigu atsirastų ir daugiau žmonių, norinčių ir galinčių nors šiek tiek padirbėti šioje mokykloje - visi yra tikrai mielai laukiami.

Mokyklinio amžiaus vaikų grupę šiais mokslo metais mokė Edita Varnas. Tai darbšti, kūrybinga, pilna naujų idėjų moteris. Edita atvyko į Australiją prieš 6 metus iš Lietuvos. Lietuvoje ji ilgą laiką dirbo vertėja Kauno dramos teatre. Jos darbų užmojai Savaitgalio mokykloje buvo labai dideli. Pamokoms ruošėsi labai kruopščiai - lietuviškai!.. Užsiėmimų metu buvo daroma daug rankdarbių, vėliau apie juos kalbama, rašoma. Nors sekančiais

Mokyklinio amžiaus mokiniai su mokytoja Edita Varnas, repeticijos metu.

Nuotr. D. Lee

metais Edita ruošiasi pradėti mokslus savo pasirinktoje srityje, tačiau nuo darbo mokykloje visai neatsisako. Ji norėtų sukurti lėlių (kaukių) teatrą, čia tektų dirbti su daug mažesne grupė vaikų, gal net su vienetais, darbas būtų daug lengvesnis.

Šių mokytojų paruošti, Savaitgalio mokyklos mokiniai sekmadienį po pietų pradėjo mokyklos užbaigimo koncertą. Pirmieji pasirodė mokyklinio amžiaus vaikų grupė su mokytoja Edita. Jie suvaidino vaizdelį „Našlaitė ir nykštukai“, pagal liaudies pasaką. Scenarijų sukūrė ir režisavo mok. Edita. Gražios scenos dekoracijos - tai irgi Editos menas. Vaikai savo roles išmoko gerai. Vėliau scenoje pasirodė mažieji su savo programa. Juos paruošė mokytojos Kristina Rupšienė ir Lionė Pullinen. Buvo deklamuojami eilėraščiai apie Kalėdas, pašokta „Noriu miego“, sudainuota dainelė „Ridikėlis ir petruška“, kuri, atrodo, turėjo labai patikti,

nes rankutės negalėjo sustoti ploti į taktą net po priedainio. Kai mažieji nuskubėjo persirengti, tuo metu vyresnieji pašoko „Kalvelį“. Šokti abi grupės moko Kristina Rupšienė. Metų bėgyje, Kristinos paruošti, vaikai pasirodydavo ir kituose kultūriniuose renginiuose. Programa buvo užbaigta „Praktėlės“ vaizdeliu. Scenoje mažieji aktoriai vaidavo šventąją šeimą su angelais, piemenimis ir, žinoma, trimis karaliais. Visi bendrai susirinkę prie praktėlės padainavo dainą „Tyli naktis“ ir tuo programa užsibaigė.

Po programos visiems mokiniams įteikti pažymėjimai. Sydnėjaus Apylinkės valdybos vardu p. A. Giniūnas pasveikino visas mokytojas bei dėkojo už jų darbą mokykloje. Mokytojoms tėvų komitetas įteikė simbolines ir pinigines dovanėles, vėliau vaikai, mokytojai ir tėvai pabendraavo prie bendrų suneštinių vaišių. Iki sekančių mokslo metų!

D. Lee

Dar apie Adelaidės Lietuvių Pensininkų veiklą

Lapkričio 13 dieną Adelaidės Lietuvių Pensininkų Klubu narių nemažas būrys susirinko „Bingo“ popietei Adelaidės Lietuvių Namuose. Išklausius pirmininko E. Duko pranešimų, prasidėjo žaidimas, o jam pasibaigus - kavutė.

Šį kartą turėjome malonumą stebėti V. Vasiliausko demonstruojamą video filmą iš Vilniuje 1997 metų liepos 7 d. surošto PLB Seimo narių susitikimo su Lietuvos partizanais. Jame matėme, kaip PLB pirmininkas B. Nainys atidarė minėjimą, pasveikindamas prasminga kalba gausiai susirinkusius į šventę. Po jo kalbėjo išeivijos lietuvių vyskupas P. A. Baltakis. Patį minėjimą pravedė partizanų vadovas, kuris labai vaizdžiai nupasakojo kas vyko 1946 metais Lietuvos giriose. Žiūrint filmą, buvo galima įsivaizduoti partizanų

herojišką atsidavimą Lietuvos laisvei. Dainavo partizanų kvartetą „Girių aidas“, „miško brolių“ dainas. Deklamavo Antanas Lukša, žuvusio partizanų vado Juozo Lukšos - Daumanto brolis. Giliai sujaukinti viso matyto filmo, skirstėmės namo.

Lapkričio 15 dieną vyko pensininkų metinė išvyka į Thornton parką. Tai didžiulis, savivaldybės įsteigtas parkas išskylautojų piknikams. Parkas yra visai artimame priemiestyje, su didžiuliu dirbtiniu ežeru, parku ir t.t. Oras pasitaikė geras, nelijo, taigi, užkandę skaniais kepsniais, gražiai pabendravome gryname Thornton parko ore.

Didelis dėkui klubo valdybai už visą jos trūsą. Lauksime ir daugiau tokių jaukių išvykų. Iki kito karto!

Ona Baužienė, BEM

Parėmė Geelongo Lietuvių namų statybą

Šie tautiečiai bei organizacijos savo aukomis parėmė Geelongo Lietuvių Namų atstatymą:

\$ 500 - Lithuanian Australian Club (Canberra) Inc.;
\$ 300 - Antanas Laukaitis; \$ 200 - dr. A. Gružas; po \$ 50 - Algis ir Lynne Vingrys, p. J. Vingrienė, Geelongo lietuvių bendruomenės moterų d-ja, p. C. Vaičekauskienė, p. M. Cimermonienė, p. S. Šaparienė; po \$ 20 - V. ir E. Strikevičiai, p.p. Žvirbliai.

Nuoširdus ačiū už aukas!

S. Šutas, pirmininkas

Apie tremtinių ir politkalinių organizacijas

Red. Išeivija užjaučia tremtinius ir politkalinius ir remia jų organizuotą veiklą. Tačiau per pastaruosius 6 - 8 metus šiek tiek keitėsi jų organizuotumas bei konkrečios veiklos tikslai. Skaitytojų informacijai „M.P.“ bendradarbis dr. Vytautas Doniela pateikė keletą klausimų kauniečiui universiteto docentui Kaziu Blaževičiui, kuris yra aktyvus šių organizacijų narys žodžiu ir raštu.

V. Dn.: Išeivija yra palankiai nusiteikusi tremtinių bei buvusių politkalinių atžvilgiu. Tačiau išeiviai kartais nebesusigauja, ką kuri organizacija jungia ir veikia. Gal, pirmiausia, iš šių klausimų žvelkime istoriškai?

K. Bl.: Mielai. Atsiradimo aplinkybės daug ką paaiškina. Pradėjus braškėti „blogio imperijai“, radikaliausi Sąjūdžio veikėjai nusprendė į Sąjūdžio veiklą įtraukti ištikimiausius Lietuvos nepriklausomybės šalininkus - politinius kalinius ir tremtinius. Taip 1988.08.27 Kauno architektų namuose buvo įsteigtas „Tremtinio“ klubas. Klubas įstatuose buvo sakoma: „Tremtinio“ klubas vienija visus nukentėjusius nuo stalinizmo represijų ir visuomenės atstovus, norinčius paremti šio klubo veiklą. Klubas įkurtas prie Lietuvos persitvarkymo Sąjūdžio ir pritaria Sąjūdžio keliamoms idėjoms“. Pirmuoju klubo tarybos pirmininku tapo gydytojas Audrius Butkevičius.

Klubas - pirmoji vieša represuotųjų organizacija okupuotoje Lietuvoje - sparčiai augo, plėtė savo veiklą. Tokie klubai susikūrė visuose respublikos rajonuose. Tuo metu tie klubai pagarsėjo ir plačiau, organizuodami tremtinių palaikų pagabenimą iš Sibiro.

Iš tremties grįžus Baliai Gajauskui, 1989.10.21 klubas buvo perorganizuotas į „Lietuvos tremtinių sąjungą“, kurios prezidentu ir buvo išrinktas B. Gajauskas.

LTS įstatuose buvo sakoma: „Sąjunga - savarankiška visuomeninė organizacija, jungianti asmenis, represuotus politiniais motyvais, taip pat kitus, pritariančius Sąjungos įstatams ir norinčius dalyvauti jos veikloje. Sąjunga remia Lietuvos demokratinį jėgų ir Sąjūdžio keliamas idėjas, talkina jas įgyvendinant“.

1990 metų pabaigoje LTS pakeitė savo pavadinimą į „Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungą“. LPKTS įstatuose buvo pasakyta: „Sąjunga - savarankiška visuomeninė politinė organizacija... Sąjunga remia visų Lietuvos demokratinų jėgų, politinių partijų ir judėjimų pažangias idėjas, prisideda prie jų įgyvendinimo“. Sąjungos narių skaičius augo, veiklos ratas plėtėsi, sąjungos nariai aktyviai darbavosi 1990 metais išrinktoje Aukščiausioje Taryboje (Atkuriamajame Seime).

V. Dn.: Taigi, čia turime, taip saktant, patį kamieną. Gal šiek tiek apie šalutinius junginius?

K. Bl.: Vieną tokį junginį pradėjo buvęs partizanas Stasys Pancerna, 1990.06.17 Kaune įkūręs „Klubą 58“. Šis klubas nebuvo gausus, ryškios veiklos neišvystė. Kitai organizacijai pradžią davė Viktoras Petkus, Albertas Žilinskas ir kt. 1990.12.22 įkurdami „Lietuvos politinių kalinių Sąjungą“ (LPKS). Tačiau reikšminga, kad

netrukus naujos organizacijos įkūrėjai buvo pašalinti iš savo sukurto organizacijos. Ši sąjunga funkcionuoja ir dabar. Maždaug tuo metu Vilniuje Vytautas Milvydas įkūrė partizanus apjungiančią draugiją „Miško broliai“, bet ši draugija ryškesnės veiklos neišvystė. 1992.04.11 Radviliškyje Viktoras Šniuolis atkūrė savarankišką Lietuvos laisvės kovų sąjūdį (LLKS). Šis sąjūdis ryškių savo veiklos pėdsakų irgi nepaliko.

Vėliau Zigmąs Medineckas Kaune įkūrė „Lietuvos politinių kalinių partiją“ (Teisingumo ministerijoje partija įregistruota 1995 m. pavasarį). Ši partija taipogi susilaukė nemažai kritikos iš buvusių likimo brolių.

Generalinis Sąjungos skilimas įvyko 1994.07.16, kada LPKTS vadovai nusprendė Sąjungai suteikti politinį statusą. Tai paskatino daug Sąjungos narių, buvusių įvairiose partijose, pasitraukti iš Sąjungos. Gyvenimas parodė, kad statuso pakeitimas nepasiteisino, nes 1996 metų Seimo rinkimuose nebuvo įveiktas 5% barjeras. Iš politinių kalinių ir tremtinių tarpo į Seimą pateko tik tie žmonės, kurie buvo kitų partijų nariais. Neseniai pasikeitė Sąjungos vadovybė: Balį Gajauską pakeitė Povilas Jakučionis.

Siekiant pristabdyti politinių kalinių ir tremtinių organizacijų eroziją, 1996.01.27 buvo įsteigta „Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrija“ (LPKTB) - visuomeninė organizacija, atvira visiems likimo broliams ir sesėms, visiems patriotams, įvairiom priemonėmis kovojusiems už Lietuvos laisvę, bei jų šeimų nariams. LPKTB nariai pagal savo įsitikinimus ir norą veikti gali būti bet kurios patriotinės pakraipos partijos nariais. Bendrija pagal narių skaičių tapo antroji organizacija po Sąjungos. Tik jos veiklos galimybės yra žymiai kuklesnės, nes LPKTS nuo seno yra remiamą išeivijos ir vietose turi geresnes veiklos sąlygas.

Tokią maždaug raidą nuo „Tremtinio“ klubo iki Bendrijos praėjo politinių kalinių ir tremtinių organizacijos.

V. Dn.: Kuo paaiškinti šitokio skilimo procesą?

K. Bl.: Savo klestėjimo metais Sąjunga apjungė beveik visus likimo brolius ir seses - apie 200 000 žmonių. Sąjungos skaldymuisi (o gal ir suskaldymui), matyt, būta daugelio priežasčių. Tačiau pagrindinėmis reikėtų laikyti dvi: Lietuvai priešišku jėgų ardumą veiklą ir atskirų asmenų egoistines ambicijas. Mūsų priešams stipri patriotinė organizacija buvo nepageidaujama. Todėl ji buvo ardoma iš vidaus. Gal ir nesąmoningai mūsų priešams padėjo kai kurie vadovauti linke Sąjungos nariai. Negatyvų vaidmenį suvaidino ir ketveri LDDP valdymo metai (pvz. varginantys budėjimai buvusiose KGB rūmuose, istorija su Vytautu Skuodžiu ir kt.). Viso to rezultate gausi ir labiausiai nuo okupantų ir kolaborantų nukentėjusi politinių kalinių ir tremtinių bendruomenė šiandien silpniau atlieka tą vaidmenį, kurį galėtų atlikti įtvirtindama Lietuvos nepriklausomybę.

V. Dn.: Kokia veikla užsiima politinių kalinių ir tremtinių organizacijos?

K. Bl.: Šią veiklą gerokai apsunkina šių organizacijų narių amžius ir katorgos metais pažeista sveikata. Todėl daug dėmesio skiriame savitarpio pagalbai,

buitinėms, socialinėms ir teisinėms problemoms, labdaros gavimui ir pasiskirstymui ir pan. Lygiagrečiai visų draugijų nariai yra aktyviausi tautinių renginių dalyviai, deda daug pastangų išsaugoti pasipriešinimo kovų atminimą, organizuoja partizanų palaikų perlaidojimą, inicijuoja paminklų jiems statybą, stengiasi gaivinti bolševikmečių niekinimą patriotizmo jausmą, rašo prisiminimų knygas ir pan. Keli mūsų nariai dalyvauja Seime. LPKTS leidžia labai svarbų istorijos žurnalą „Laisvės kovų archyvas“ (išleisti 21 tomui) bei savaitraštį „Tremtinys“. LPKTB leidžia proginį biuletenį „Vidurnaktį nežuovė“.

V. Dn.: Prieš keletą mėnesių „Kauno diena“ atspausdino straipsnį „Tartiufas dviasia mūsų istorijoje“, kuriame šeši politikaliniai labai puolė Vytautą Landsbergį. Kaip suprasti tokį dalyką?

K. Bl.: Šiuo straipsniu keli buvę politiniai kaliniai, nepritaapę prie jokios politinių kalinių ir tremtinių organizacijos, praktiškai pradėjo prezidento rinkimų kampaniją, siekdami diskredituoti prof. V. Landsbergį. Straipsnis kupinas pagiežos Lietuvos laisvės bylai labiausiai nusipelnusiam žmogui, jame jaučiamos pretenzijos ir savo išskirtinį vaidmenį pasipriešinimo su okupantais kovose. Vėliau jie bandė aiškinti, kad straipsnyje buvo demokratinei visuomenei būtina kritika, o ne sąmoningas šmeižtas. Gal ne atsitiktinai po to skandalingo straipsnio savo ataką prieš V. Landsbergį pradėjo Audrius Butkevičius siūlydamas visuomenei patikėti profesionalių melagių - KGB darbuotojų - primityviomis pasakėlėmis. Normaliam žmogui nesuoyokiami buvusių disidentų motyvai publikuojant straipsnį, pelniusį paskvilio vardą. Tik tiek, kad LDDP valdymo metais jie gal visi turėjo postus...

V. Dn.: Kokia buvo visuomenės

Klausinėjo dr. V. Doniela

SKAITYTOJŲ ŽODIS

Gerb. Redaktorai,

Trumpas laiškas į „Skaitytojų žodį“, ALB Melbourne apylinkė aplenkė Krašto Valdybą?

Šių metų pradžioje ALB Krašto Valdyba nutarė ir paskelbė paminėti 50 metų sukaktį nuo pirmojo baltų atplaukimo į Australiją. Bet „M.P.“ 1997.11.17 numeryje skaitau ministro pirmininko John Howard padėką ne Krašto Valdybai, bet Melbourne apylinkė!

Tai sena, viena iš lietuviškų ligų: mes dažnai sugebame kai ką įdomaus atlikti tarpusavyje, bet nedrįstame ar pamirštame tai viešai pagarsinti. Apie tai galėjo būti viešai pranešta australų TV, radiui ir kitoms žiniasklaidos taryboms.

J. P. Kedys

KOMENTARAS: Ši 50 metų mini ne tik lietuviams, bet ir latviams bei estams, ir būtent įvairiose Australijos vietose. Minėjimų turinys bei data, pagal vietos sąlygas, buvo palikti rengėjų sprendimui. Sąlygos lėmė, kad Melbourne jubiliejus buvo atšvęstas savaitę anksčiau nei Sydnejuje, o Adelaidėje - pradėta švęsti dar anksčiau, jau nekalbant apie susitikimą Parlamente Canberroje, lietuvių dalyvavimą Bonegilloje ir t.t.

Nejaugi Ministras Pirmininkas turėjo samprotauti, pavyzdžiui, šitaip: „Jus, Melbourne lietuviai, pasveikinsiu tik po to,

reakcija į minėtą publikaciją?

K. Bl.: Visų politinių kalinių ir tremtinių organizacijų reakcija buvo absoliučiai neigiamą. Kažkada buvę bendražygiai atsiribojo nuo straipsnio autorių priekaištų V. Landsbergiui bei užmaskuotų straipsnio tikslų. Visuomenės reakcija į straipsnį buvo labai audringa, smerkianti autorių pastangas diskredituoti plačiai pripažintą nuosekliausių ir nepalaužiamą kovotoją už Lietuvos nepriklausomybę. Būta, beje, ir straipsnio idėjas palaikančių atsiliepimų. Tačiau tokių atsiliepimų būta aiškiai mažiau. Bendru atveju tokių atsiliepimų autoriai - žmonės, neturintys pasitikėjimo visuomenėje.

V. Dn.: Kokia ateitis laukia politinių kalinių ir tremtinių organizacijų?

K. Bl.: Tikėtis visų organizacijų apsiungimo - šiuo momentu nerealu. Kiekviena jų turi savo vadus, kai kur vadų pasikeitimas vyksta gana skausmingai. Gera tai, kad pastaruoju metu kelios organizacijos bando savo veiklą koordinuoti, pvz. Kaune jau dirba LPKTS, LPKTB, LPKS koordinacinė taryba, kuri gana sėkmingai derina šių draugijų visuomeninę veiklą. Laikas įneša savo negailestingas korektyvas - kasmet Anapilin iškeliauja vis daugiau minėtų draugijų narių. Tačiau per šiuos 9 metus tremtinių ir politkalinių organizacijos sustiprino patriotinę dvasią, subūrė jėgas ir lėšas „Laisvės kovų archyvo“ leidimui, moraliskai (o kartais ir materialiai) padėjo atspausdinti daug prisiminimų, kurių dėka jaunoji karta geriau gali suprasti sovietinę praeitį. Daug vilties teikia ir tai, kad tremtinių ir politinių kalinių aplinkoje auga ne vienas jaunas istorikas. Jų labai reikia išlikusių sovietmečio archyvų analizei, tai yra, tiesos atkūrimui, nes juk ir dabar dar yra daug bandymų sovietinę praeitį uždažyti patraukliomis spalvomis.

kai mano įgaliojimas pasveikins lietuvius Sydnejuje?!”

ALB Krašto Valdyba

Gerb. Redaktorai,

Paskutinėmis dienomis ir vėl iškilo žydų - lietuvių abipusių priekaiščių ir kartėlio bangą, ryšium su įvykiais Lietuvoje 1941 metų birželio-liepos mėnesiais. Bendrai paėmus, ir užsienyje, ir Lietuvoje labai mažai pastebima kokių nors oficialių ar net mokslinių išvedžiojimų ir komentarų apie tai laikmetį.

Man susidaro įspūdis, kad mūsų vyriausioji karta kažkaip jau nuo seno palaiko tylos šyda. Aš, vaiku būdamas tuo laikmečiu, žinau tik ką pats tada mačiau, pats savo ausimis girdėjau. Tikrai norėtusi iš vyresniųjų amžių sužinoti jų asmeniškų išgyvenimų tuo laikmečiu - ypač žydų atveju. Tai kaip ten, pagaliau, buvo?

Atminkime, kad norint raguoti ir žydų bendruomenių asmenų įtaigojimus apie lietuvių prasikaltimus tuo laikmečiu, reikia gana aiškiai žinoti, kas ir kaip tuo metu įvyko ir gal šiuo atveju padėtų vyresniosios kartos prisiminimai. Tokių prisiminimų, bent man, teko labai mažai girdėti ar skaityti. Nepamirškime, aš tuomet vaiku buvau, o dabar esu jau senas - pensininkas. Lietuvos Seimo atstovai, absoliučioje daugumoje, yra už mane jaunesni. Tad, ką jie gali tikrai, nuosirdžiai žinoti?

Tai va, kodėl ta tyla, tas susilaikymas, gal ir žydų žmonėms pataikavimas iš mūsų jaunesnių?.. Paprasčiausiai, mes per mažai žinome, per mažai turime patikrintų žinių iš to laikotarpio, kad galėtume be abejonių pabeigti masiškai pilamus lietuviams kaltinimus.

Vytėnis Štiogeris

Laikas atėjo pergaltvoti

Gerbiameji tautiečiai, jūs mane gerai pažįstate ir aš jus. Ilgą laiką man teko su jumis gyventi ir dirbti tautinį ir religinį darbą. Aš buvau katalikas ir pasilikau toks, mano raštai ir mano knygos manęs nepakeitė. Deja, to negaliu pasakyti apie buvusius savo draugus, prietelius – eidami pro šalį, jie manęs nemato.

Tik pasirodžius mano pirmajai knygai „Fatališka Klaida“ Sydnejaus rinkoje, viena ponija pakvietė mane susitikti Bankstown'o Lietuvių Klube. Susitikome, ji man ir sakė: „Ponas Mauragi, turiu jums nemalonų pranešimą pasakyti“. – „Gerai, gerai, sakykite, klausau!“. – „Šią naktį sapnavau nemalonų jums sapną“. – „Gerai, gerai, sakykite!“. – „Atėjo pas mane Kristus ir sakė: - pasakykite Mauragiui, kad jis daugiau tokių knygų nespausdintų, o šią sunaikintų.“. – „Ar tikrai pažinai, kad tai buvo Kristus? Kodėl jis ne pas mane atėjo? Matai miela ponija, jeigu jis būtų pas mane atėjęs, tai aš patiekčiau, bet dabar jis atėjo pas jus miegančią. Anais senais laikais, kai dievai ir velniai vaikščiodavo, jie užsukdavo pas miegančias moteris, jos buvo gražios, tai neiškęsdavo ir priguldavo“. Nespėjau pabaigti savo kalbos, kai ji, žodžio netarusi, supykusi pasitraukė.

Kitas mano kolega parašė laišką, kad aš be reikalo laidau akmenukus į svetimą daržą. Aš jam atsakiau, kad ne į svetimą daržą mėtau akmenukus, o į savo.

Na, o štai dabar, vos pasirodė mano antroji knyga „Nepaprastose Vilties“, mane užpuolė p. A. Kramilius (žiūr. „M.P.“ nr.40, 1997.10.13) savo straipsniu „Pasisakymas dėl „Nepaprastose Vilties“ knygos“. Šitame savo straipsnyje Kramilius prisipažįsta, kad jis mažo mokslo esąs, tačiau jis nesigėdi daryti tokių sprendimų, kokių jis yra nepajėgus suprasti. Aš čia pacituosiu vieną tokį jo sprendimą. Mano tezę: „Blogis nėra velnias, blogis yra priemonė tobulėti. Kitaip sakant, blogis yra priežastis tobulumui siekti, o tobulumas reikalingas Dievo Tėvo malonei įsigyti, kitaip sakant, Dievo vaiku tapti“. O kokią išvadą padarė Kramilius: „vadinasi galima žmogų apiplėšti, jį nužudyti ir paskui kalėjime tapti tobulu žmogumi“. Šitie kriminaliniai nusikaltimai nieko bendro neturi nei su mano pareiškimu, nei su teismo baudmės normomis. Čia ir matomas tas nesiorientavimas Dievo malonėje žmogui tobulum tapti. Norint žmogui patekti į dangų tobulum, reikia pirmą tapti tobulam čia žemėje. Kol žmogus yra gamomasis, jis kaip gyvulys negali tobulėti. Kas už jį gali garantuoti, kad jis yra vertas Dievo Tėvo malonės? Tik jis pats save analizuodamas, savo laisva valia gali nuspręsti tikėjimą į Dievą arba jį atmeti. Žmogus tik savo laisvu noru gali patekti į Dievo Tėvo šeimą. Tokiu būdu žmogus nėra Dievo Tėvo tarnas, kaip kad Bažnyčia jį mums pristato, o bręstantis, tobulėjantis jo šeimos narys. Tikėjimas į Dievą yra metamorfozinis reiškinys, žmogus visados gali pereiti iš netikėjimo ar abejonių į savo aukštą pašaukimą tapti dievu, tam reikalingas tobulėjimas ir Dievo galėstingumas. Kaip Sename, taip ir Naujame Įstatyme yra daug

melo. Biblija negalime pasitikėti - ten yra daug melo.

Pats Popiežius imasi atsakomybės už Judo Krikščioniškos religijos nukrypimo nuo Kristaus mokslo ir apreiškimo. Iš jo pareiškimų matome jo pažadus. Jis jau paskelbė spaudoje, kad per 2000 metų Kristaus jubiliejų jis paskelbs daugiau kaip 100 įvairių nukrypimų nuo Kristaus mokslo ir apreiškimo. Apie tai buvo Lietuvos ir užsienio laikraščiuose skelbiama. Taigi, atėjo laikas atsprašyti Kristaus už apreiškimo ir mokslo sužalojimą Naujajame Testamente, už žiaurios Kryžiaus karus, inkvizicijos teismus, už Bažnyčios praieikimus, už Dievo teismus ir begales kitų nusikaltimų, kurie Dievo Tėvo vardu piktnaudžijami.

Mane stebina viena aplinkybė: Lietuvoje mano knygos susilaukė pagarbos, tą matau iš laišku, iš susitikusių žmonių pasikalbėjimų ir iš laikraščių, kurie išstius straipsnius atsispausdina. Vienas iš jų - Klaipėdos „Pasaulėžiūra“ (1996.06.11) atspausdino du straipsnius: „Artimo meilė“ ir „Krikščionių vienybė“, ir čia pat autoriaus trumpa charakteristika, pažyminti, kad autorius yra tvirtas katalikas, o ne Dievo priešin, kaip kad Kramilius mane traktuoja - kaip kokį parasidavėlį, net klausia iš kur finansai atsirado tokią mano knygą leisti? Toks grubus Kramilius atsinešimas mane įžeidė ir aš reikalauju pasiteisinimo. Štai kaip mano sunkus ir atsakingas darbas yra įvertintas Lietuvoje:

„Balandžio 2 dienos „Pasaulėžiūros“ puslapyje pristatė skaitytojams Aleksandro Mauragio knygą „Fatališka klaida“. Ši garbingo amžiaus (gimė 1909 metais) lietuvių išeivio, teisininko, žurnalisto, visuomenininko, nuo 1949 metų gyvenančio Australijoje, knyga - tai, autorius žodžiais, kaltinamasis aktas Katalikų bažnyčiai.

A. Mauragis kaltina Bažnyčią jos veiklos nesiderinimu su Kristaus atneštos Gerosios naujienos principais, atsilikimu nuo šiuolaikinės kultūros ir mokslo, proto paniekimu ir sąžinės nuvertinimu. Katalikų bažnyčios vadovai tvirtina, jog Bažnyčia tebėra neklystanti, kad ji stovi ant nepajudinamos uolos. „Aš nutariau griauti tą uolą, kad išgelbėčiau krikščionybę“, - sako Aleksandras Mauragis, ne ateistas, o giliai tikintis žmogus. Supažindindami su knyga, spausdinome kelias ištraukas iš jos. Šiandien siūlome dar du, mūsų nuomone, itin polemiskius „Fatališkos klaidos“ skyrius“.

Baigdamas noriu pasakyti, kad iki šiol neturiu, negavau jokio pareiškimo nei iš Vatikano, nei iš bendrai, kunigų, o jau praėjo trys metai, kai pirmoji knyga „Fatališka Klaida“ pasirodė Lietuvoje, Amerikoje, Kanadoje, Australijoje. Nė vienas manęs nepavadino nei bedieviu, nei ateistu, visi stengiasi suprasti Bažnyčios padarytas klaidas. Dabar Popiežius patį skelbia, kad Bažnyčia padarė daug klaidų ir žalos krikščionybei, o gal ir visai žmonijai, nes Kristus atėjo ne vien žydų gelbėti, bet visam pasauliui skelbti Gerąją naujieną. Su pagarba

Aleksandras Mauragis

A.†A. Gesinei Laurinonienei

mirus, jos vyrą, mūsų skyriaus ramovėną, Eduardą Laurinonį liūdesio valandoje giliai užjaučiame.

Canberros "Ramovė" skyriaus ramovėnai

Mirus mūsų gerai draugei

A.†A. Gesinei Laurinonienei

liūdesyje likusį jos vyrą Eduardą, mūsų šeimos artimą draugą, nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdiame.

Liudas, Sofija Budzinauskai ir šeima

Dar šis tas "50-metį užbaigiant"

Perskaičiusi imigracijos ministro Arthur A. Calwell laišką: „To „New Australians“ arriving on the SS „General Stuart Heinzelman“ („M.P.“ 1997.11.24 psl.6), smegenis it žaibą perskrodė keletas karštųjų prisiminimų. Vienas iš jų tai asimiliacijos politika, kurią patyrėme nuo 1947 iki beveik 1980-ųjų metų. Ši politika buvo propaguojama tiek darbiečių, tiek ir liberalų valdžios metais. Šį faktą akivaizdžiai patvirtina net trys A.A. Calwell pasisakymai aukščiausi paminėtame laiške. Aiškumo dėlei juos pakartosiu ir pakomentuosiu.

Pirmas pasisakymas: „... you will soon settle down happily in our midst and become thoroughly Australian in your outlook“.

Na, atvykę į „australiškąją“ ar imigrantų galejo būti nelaimingi? Pasiklauskite tų, kurie greit iš čia pabėgo, pvz. daktaras Juozas Mikelionis (jo atsiminimų knyga „Benamiai“, išleista 1954 m., Buenos Aires, Argentinoje). „Lietuvių Enciklopedija“ XVII tome (psl.419) rašoma, kad J. Mikelionis 1940 m. baigė Vytauto Didžiojo universiteto Kaune medicinos fakultetą, buvo chirurginės klinikos asistentu, vėliau Lazdijuose, o po to - Išručio apskrityje ligoninės chirurgu (1942 -43), 1944 - 45 m. dirbo Spandau ligoninėje, 1945 - 46 m. - Heidelbergo universiteto ortopedinės klinikos vyr. asistentas ir chirurgas, 1946-48 Kemptono ir Bad Worishofeno DP ligoninių chirurgas. 1948 - 52 m. emigravęs į Australiją buvo Urunkintų ir Rushworth imigrantų stovyklų einąs gydytojo pareigas sanitaras... Dėl jo prašymų duoti geresnį darbą ligoninėje, jis buvo „mėtomas“ iš vienos emigrantų stovyklos į kitą. Matydamas, kad Australijoje savo specialybeje darbo negaus, 1952 metais emigravo į Argentiną, kur tais pačiais metais paskirtas Rolon miesto ligoninės chirurgo ir direktoriumi.

Savo atsiminimuose J. Mikelionis rašo: „Kai buvo skirstomi (iš Bathursto stovyklos) ir darbus kiti? Nagi visai juokingai: jeigu kas prašėsi į Sydneją - jį pasiuntė į Adelaidę ar Perth'ą, jeigu kas prašėsi į Perth'ą - jį skyrė į Sydneją ar Melbourne, jeigu kas pasisakė norįs į miestą - jis buvo pasiųstas į kaimą, o ūkininkai, kurie norėjo pakliūti už žemdirbius, buvo pasiųsti į miestus (...).

... apgaule Australijoje daug naudojamas (...). Apgaule būdu buvo skirstomi ir darbus visi atvažiavusieji DP. Jeigu koks inžinierius buvo paskirtas juodadarbiu ir dykumas kelių tiesimo darbams - jam buvo pasakyta, kad jis gaus susisiekimo ar paštų valdybą labai gerą darbą; jeigu kas nors kitas buvo paskirtas valyti - jis buvo pavadintas higienistu, gavusiu išimtinai gerą ir malonų darbą ir panašiai. Šitokių būdu buvo išskirstyti ir darbus visi buvę DP“ („Benamiai“, 38-39 psl.).

„Praėjus kiam laikui, pagaliau gavau paskyrimą Urunkintų organizuojamo šeimų lagerio ligoninėje. Galvodamas, kad turėsiu bent šiojį tokį medicinišką darbą. Šiuo paskyrimu pradžioje aš labai apsidžiaugiau. Tačiau vėliau pasijutau labai skaudžiai apvilts. Atrodo, kad po kokio mėnesio, jau Urunkintų lagerio administracijos pastangomis, aš buvau padarytas ligoninės darbininku - wardsman. Šis naujas mano „laipsnis“ buvo vėliau įrašytas į mano paso profesijos skyrių ir užtampauduotas imigracijos departamento antspaudu. Vadinasi, nuo dabar mano profesinis reikalas ir darbas Australijoje buvo jau išspręstas. Be darbininko, negavau nei sanitaro vietos ligoninėje lagerio tų pačių žmonių, kuriuos aš operavau ir gydžiau UNRRA-os ir IRO lageriuose Vokietijoje“ (49 psl.). Ištraukų kalba netaisyta.

Aišku, vyriausybės priimta asimiliacijos politika persiėmė australų visuomenę ir tik vienas kitas, daugiausiai, akademikai mano patirtyje, užjautė „New Australian“ sunkias įsikūrimo sąlygas, mokslo laipsnių nepažinimo, atitinkamo darbo pagal profesijas ar amatus negavimo skriaudą.

Man teko rašyti šiais klausimais straipsnyje „Racists Divide Nation“ (The Advertiser, Wed., June 11, 1997, p.15). Leiskite pacituoti ištraukėlę iš jo: „Administrators and the community took it for granted that migrants would quickly forget their past, their religions, language, traditions and their cultures“. Dėkui Dievui taip neatsitiko.

Parafrazuojant A.A. Calwell žodžius „mes, imigrantai netapome 100% australai savo pažiūrose ir gyvenimo būdu, dėka mūsų tautinio susipratimo“. Juk kitaip ir negalėjo būti. Pirmoji imigrantų karta yra paprastai lojali ir, jei gyvenimo aplinkybės gerai susiklosto, pamėgsta kraštą, kuriame gerokai praleista metų. Tai natūralu.

Antras pasisakymas: „... The Commonwealth Government Employment Service will arrange for your employment with suitable employers...“

A.A. Calwell neužsimena apie 2-ųjų metų privalomo kontrakto darbo sąlygas, kurias turėjo atlikti visi imigrantai, išskyrus vyresnio amžiaus žmones. O tuo, pagal kontraktą privalomą darbą, mes imigrantai būk tai užsimokėjome už kelionę Australijon. Tik nelabai aišku, kas tikrumoje mokėjo už kelionės išlaidas - IRO ar Australijos valdžia? Jei pastaroji turėjo prisidėti prie išlaidų padengimo, tai kokia suma?

O to privalomos darbo sutartys!!! Imigrantai privalėjo cukrines nendres kirsti Queensland'e ar per dykumas geležinkelius tiesti. Nebuvo atsiųzelta ir į žmones kaip chirurgus, muzikus, dailininkus ir kitus, kuriems rankų pirštų jautrumas yra didžiausia būtinybė profesiniame darbe. Taip, taip, anot A.A. Calwell tai tikrai buvo „employment with suitable employers“.

O ką bekalbėti apie mūsų (imigrantų) mokslo laipsnių, diplomų, amatų pažymėjimų nepripažinimą; pabaigtų studijų nors dalinį užskaitymą vėl pradedant studijas įvairiuose Australijos universitetuose. Adelaidėje daug kam reikėjo, kaip ir man pačiai, pradėti nuo pačios pradžios, t.y. pirmojo kurso. Tačiau negaliu kategoriškai teigti, kad taip buvo visuose Australijos universitetuose ir visuose dalykuose.

O ar dar prisimename kaip, tik atvykus, išduotose pažymėjimuose mūsų profesijos skiltyje buvo įrašyta: „labourer - vyrams, o domestic - moterims“.

Gal tautiečiams bus įdomu sužinoti, kas nėra patyręs, kad 1955 metais liberalams būnant vyriausybeje, Imigracijos Ministerija nesutiko įrašyti į naturalizacijos pažymėjimą buvusią tikrąją asmens profesiją. Cituoju iš savo tėvo, prisiekusio advokato, Vlodo Poželos, gautą atsakymą šiuo klausimu iš Imigracijos ministro Harold Holt, Imigracijos Ministerijos direktoriaus G. Edson ir jo tuometinio rinkiminės apylinkės seimo nario C. R. Cameron. Iš Imigracijos ministerijos gautas atsakymas 1955 m. spalio 30 d. („Imigracijos) ministerija nėra suinteresuota jūsų buvusią profesiją. Ministerija tik suinteresuota darbu Australijoje“.

Na, o kadangi mums atvykus buvome priskirti darbininkų kategorijai, tai tokią profesiją kai kam ir įrašė. O mano tėvą priskyrė prie sodininkų...! Po to, kai buvo tėvo parašytas skundas pačiam imigracijos ministrai Harold Holt, kiek mandagėmis laiškas, bet esmėje nepakeičiantis padėties, buvo gautas 1955 gruodžio 6-tą dieną. Cituoju ištrauką: „įrašyti buvusią profesiją į naturalizacijos pažymėjimą, nėra ministerijos oficiali politinė linija. (Imigracijos) ministerija yra gavusi per paskutinius kelerius metus panašius į jūsų prašymus (įrašyti buvusią profesiją į naturalizacijos pažymėjimą). Ministras (Harold Holt) apsvairstęs šį reikalą nutarė neduoti potvarkio ištaisyti jūsų naturalizacijos pažymėjimą“.

Nukelta į 8 psl.

INFORMACIJA

PRANEŠIMAS

Atkreipiamie malonių skaitytoiu dėmesį, kad metų pabaiga jau čia pat ir šiais metais teisės tik 2 "Mūsų Pastogės" numeriai.

Primename, kad šventinius sveikinius, kurie bus paskelbti paskutiniame šių metų numeryje, laikas siųsti jau dabar. Iš patyrimo žinome, kad kai kurie skaitytojai sveikinių pasiuntimą palieka paskutinei dienai ir jų sveikinimai redakciją pasiekia laikraščiu išėjus.

Sveikinimo išspausdinimas kainuoja \$ 15. Redakcija jų lauks iki gruodžio 16 dienos.

Redakcija

Let's have a PARTY

THE comedy musical
EXTRAVAGANZA

Wait to wait hits from the 50's to the 80's
Rock till you drop - laugh till you stop

5 Star food, service, dancing and fun at THE AMPERS

THE HOTTEST NEWEST ENTERTAINMENT RESTAURANT

Entrance from security carpark to venue
at 16a East Terrace Bankstown
Book at 9526 8257 Mon to Fri 8.30am - 5.30pm
or Ticketek 9268 4800

Aukos "Mūsų Pastogei"

J. Muzrimas	NSW	\$ 25.00
V. Petkūnas	NSW	\$ 10.00
V. Kružienė	Vic.	\$ 10.00
A. Bartkus	NSW	\$ 10.00
J. Žitkevičienė	Vic.	\$ 5.00
J. Šniras	Vic.	\$ 15.00
A. J. Šerelis	SA	\$ 20.00
A. Kaspariūnas	Vic.	\$ 55.00

A. Čelna	Vic.	\$ 10.00
V. Petrėnas	SA	\$ 10.00
E. Morgan-Marganavičius	Vic.	\$ 10.00
Mrs. R. Umber	Vic.	\$ 5.00
J. Raitelaitis	NSW	\$ 5.00
R. Kazlauskienė	NSW	\$ 5.00
A. Savickienė	NSW	\$ 5.00
P. Andriukaitis	NSW	\$ 10.00
L. Pukys	NSW	\$ 10.00
A. Marašinskienė	NSW	\$ 5.00
V. Čerakavičius	Vic.	\$ 5.00

Melbourn Pensin-		
ky S-gos Valdyba	Vic.	\$100.00
V. Barkienė	NSW	\$ 35.00
A. Storpirstienė	NSW	\$ 5.00
J. Paškevičius	Tas.	\$ 5.00
B. Šikšnius	Tas.	\$ 5.00
M. Kaitinis	Tas.	\$ 5.00
J. Musčinskas	NSW	\$ 5.00
M. A. Scano	Vic.	\$ 15.00
P. Nagys	Lietuva	\$ 85.00

Dėkojame už aukas.

Admin.

Australijos lietuvių žiniai

LR Vyriausybės 1997 m. rugpjūčio 14 d. nutarimu yra sudaryta išeivijos integravimosi į Lietuvos gyvenimą koordinacinė komisija. Komisija vadovaus LR tarptautinėmis sutartimis, LR Konstitucija, įstatymais ir kitais teisės aktais.

Svarbiausi komisijos uždaviniai yra: skatinti išeivijos integraciją į politinį, ekonominį, socialinį ir kultūrinį Lietuvos gyvenimą; koordinuoti Lietuvos išeivijos

grįžimo ir integracijos tėvynėje programos įgyvendinimą.

LR Vyriausybė pavedė koordinacinei komisijai įsteigti Informacinį centrą, kuriame dirbantys tarnautojai teiks pilną informaciją norintiems grįžti į Tėvynę. Iki įsikuriant Informacijos centrui, Australijos lietuviams informaciją teiks komisijos narys V. Augustinavičius, A. Stulginskio 5 - 19, LT - 2001 Vilnius, Lietuva.

Kūčių plotkelės Sydnėjaus tikintiesiems

Kūčių plotkelės, kurios savo laiku buvo siuntinėjamos parapijiečiams mūsų kapeilonų, nebus siuntinėjamos į namus. Šiemet jas užsakė kun. Povilas Martūzas ir jas galima gauti bažnyčioje prieš lietuviškas pamaldas, pas Danutę Ankienę arba Lietuvių klube. Būsime dėkingi už auką, kurios padengs jų pagaminimo išlaidas.

Parapijos komitetas

Nori susirašinėti

56 metų, 166 cm ūgio lietuvė nori susirašinėti su vyresnio amžiaus tautiečiu. Rašyti: Elena Šalauškienė, Jotvingių gt. 9 - 30, LT - 3040 Kaunas, Lietuva - Lithuania.

SKELBKITES „MŪSŲ PASTOGĖJE“

Dar šis tas "50-metį užbaigiant"

Atkelta iš 7 psl.

C. R. Cameron atsakymas buvo panašus, nors dar kiek mandagesne forma parašytas. Kokia, vis dėlto, tai buvo moralinė skriauda naujiesiems Australijos piliečiams. Na, o vyriausybė nė motais. „Tai kas, kad jie jaučiasi pažeminti. Juk mes atsivežėme mums reikalingą darbo jėgą, o ne kokius inteligentus ir t.t.“ - lyg ir girdžiu tuolaikinės Imigracijos Ministerijos kabinetuose bekalbančius valdininkus.

Trečias pasisakymas: „... the eyes of our people will be upon you. I know that you will not fail us and we will not fail you“.

Isolda Poželaitė - Davis AM

"Mūsų Pastogė" Nr.48 1997.12.8 psl.8

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16 - 18 East Terrace, BANKSTOWN,
Tel. (02) 9708 1414, faksas (02) 9790 3233.

Sydnėjaus Liet. Klubo Kalėdų Eglutė

įvyks gruodžio 13 dieną (šeštadienį) 12 val. po pietų Lietuvių Klube, Bankstowne (12 val. - pietūs; 1 val. - klounas; 2 val. - Kalėdų Senelįs).

Please register children by 3rd December 1997 at the Lithuanian Club Ph. (02) 9708 1414 (Danguolė). Only members' children are eligible. Children must be up to and including the age of 12.

KLUBAS ATIDARYTAS

Pirmadieniais -	5.00 - 10.30 val. vakaro
Antradieniais -	klubas neveikia
Trečiadieniais -	5.00 - 10.30 val. vakaro
Ketvirtadieniais -	5.00 - 11.00 val. vakaro
Penktadieniais -	5.00 - 12.00 val. nakties
Šeštadieniais -	12.00 dienos - 1.00 val. ryto
Sekmadieniais -	12.00 dienos - 10.00 val. vakaro

Pakeliamas "Mūsų Pastogės" metinis prenumeratos mokestis

Kaip dauguma "M.P." skaitytojų žino, prenumeratos mokestis padengia tik apie pusę (šiemet 53%) leidimo išlaidų. Kitos lėšos surenkamos iš apmokamų skelbimų, aukų, metinės loterijos ir palikimų. Tokiai padėčiai tęsiantis, mažėjant atsarginiam kapitalui, o išlaidoms kylant, su apgailestavimu turime pranešti, kad nuo 1998 m. sausio 1 d. "Mūsų Pastogės" metinė prenumerata bus \$ 50. Atitinkamai pakeliama prenumerata ir skaitytojams užsienyje. (Tos pačios apimtys latvių savaitraščio prenumerata šiuo metu yra \$ 80, o estų - \$ 60.) Pakeliamas mokestis ir už "M.P." talpinamas užuojautos, kurios dabar kainuos \$ 20. Skelbimų kaina pasilieka ta pati. Prenumeratos mokesčio pakėlimas neličia skaitytojų, jau užsimokėjusių sekančių metų prenumeratos mokestį.

L.B. Spaudos Sąjungos Valdyba dėkoja "M.P." skaitytojams ir rėmėjams už paramą, be kurios Bendruomenės laikraštis nepajėgtų išsilaikyti.

L.B. Spaudos S-gos Valdyba

Prašom nepamiršti užsimokėti „Mūsų Pastogės“ prenumeratą.

SBS praneša

SBS-TV's new Community Program, entitled TUTTI (meaning "everybody") is currently in production. This new series will cover mainstream and ethnic community events happening around the country, including interviews with members of the Australian community. The first episode of TUTTI will go to air on SBS-TV on 15 December 1997, initially over a 20 week period.

As a service to the community, TUTTI will present a weekly Community Events Notice Board at the end of each show.

We would like to invite you to send/fax us a listing or calendar of any events which are coming up in your area, community group, or state. It is important that we receive updates of your events schedules as promptly and as regularly as possible. Only then can we plan to include events either in our filming or in the in-program announcements.

"Events" in which this program is interested range from large-scale festivals to small gatherings of groups of people - multicultural or other - united by cultural, ethnic or other bonds, or celebrating, commemorating or otherwise attending to common causes, interests or issues.

TUTTI / SBS, 14 Herbert Street, Artarmon (Sydney), NSW 2064.
Tel. (+ 612) 9430 2828; Fax (+ 612) 9438 1590.

M Ū s ų P a s t o g ė

AUSTRALIAN LITHUANIAN WEEKLY

Published by the Lithuanian Community Publishing Society Ltd.

Leidėjas Lietuvių Bendruomenės Spaudos Sąjunga

Leidėjo, administracijos ir redakcijos adresas: P. O. Box 550 Bankstown N. S. W. 2200
Redaktorius Bronius Zalsys. *** Redakcijos ir administracijos telefonas (02) 9790 3233
Redakcija rašinius taisyti ir skelbia savo nuožiūra. Rankraščiai negrąžinami ir nesaugomi.

Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Prenumerata metams \$ 45 U žsienyje paprastu paštu \$60 N. Zelandijoje oro paštu \$ 75

U žsienyje oro paštu \$ 100